

עברית: הבנה, הבעה ולשון
סמל שאלון: 11281

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-√.

הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-X.

שימו לב: יש לקרוא בעיון את חוזר המפמ"ר לשנה"ל תשפ"ז.

הבנת הנקרא והבעה בכתב	
סוגי הטקסטים	
√	מאמרים עיוניים במבנים לוגיים-רטוריים שונים, כגון תיאור תופעה והצגת רעיון על היבטיו
√	מאמרי עמדה ושכנוע
√	טקסטים בלתי רציפים, כגון דיאגרמות, טבלאות ותרשימים וכן טקסטים בלתי מילוליים, כגון קריקטורות ואיורים
√	טקסטים שימושיים
X	ערכים אנציקלופדיים וויקיפדיים
ממדי הבנת הנקרא	
ייתכנו שאלות בכל ממדי ההבנה: איתור מידע, הבנה (פרשנות והיסק) והערכה ביקורתית ורפלקציה, כמפורט בחוזר המפמ"ר לשנה"ל תשפ"ז. במקצת משאלות ההבנה ייבדקו גם היבטים של ניסוח, מבע ותקינות.	
כתיבה	
√	כתיבה הממזגת בין שני טקסטים למטרת סקירה בהתאם לרכיבי המטלה
X	כתיבת עמדה אישית מנומקת בהיקף מצומצם בזיקה לטקסטים
לשון: תקינות בשם המספר, באותיות השימוש ובמילות היחס	
√	שימוש תקני בשם המספר: בצורה ובהתאם; הסוג: המספר המונה (היסודי) לרבות תאריכים, המספר הסודר, המספר הסתמי
√	הגייתן הרגילה של אותיות השימוש (וכל"ב) וכן הגייתן לפני שמות מספר הפותחים באות המנוקדת בשווא
X	שימוש תקני בשם המספר: שברים
X	הגייה תקנית של אותיות השימוש (וכל"ב) לפני שמות מספר הפותחים באות המנוקדת בחטף
X	הגייה תקנית של אותיות השימוש (וכל"ב) בהצטרפותן לשמות העצם
X	שימוש תקני במילות היחס

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'✓'.

הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

לשון: תחביר	
✓	• זיהוי חלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (כולל שם פועל); צורות הבינוני
✓	• סיווג משפטים מכל הסוגים: פשוט, מורכב, איחוי (מאוחה)
✓	• משפט בעל חלקים כוללים
✓	• זיהוי תפקידיהם התחביריים של מילים וצירופים במשפט: נושא, נשוא (פועלי, שמני, מורחב, מודלי, דמוי פועל/יש-אין), האוגד לסוגיו, מושא (ללא הבחנה בין סוגי מושאים), תיאור (ללא הבחנה בין סוגי תיאורים), לוואי, תמורה, הסגר; יש לעמוד על תפקידיהם התקשורתיים, הרטוריים והפרגמטיים של חלקי המשפט שלעיל.
✓	• זיהוי ותחימה מדויקת של איברים ופסוקיות. במשפט המורכב יידרש זיהוי הפסוקיות האלה: נושא, נשוא, לוואי, מושא, תיאור. יש להבחין בין פסוקיות התיאור האלה: מקום, זמן, סיבה, תכלית, אופן, מצב, תנאי וויתור; המשפטים המורכבים עשויים לכלול כמה פסוקיות וכן פסוקיות מורכבות.
✓	• זיהוי, המרה והשלמה של הקשרים הלוגיים ומילות הקישור המבטאות אותם – במשפט, בחלקים כוללים ומאוחים וביחידות שיח; הקשרים הלוגיים: ריבוי והוספה, זמן, סיבה ותוצאה, תכלית, השוואה ועימות, ניגוד, ויתור, תנאי, צמצום וברירה
✓	• המרות משפטים ומבנים תחביריים שונים ועמידה על הבדלי התפקוד של המשפטים
✓	• פירוק משפטים לכמה משפטים עצמאיים והרכבת משפטים ליחידות שיח
✓	• פיסוק תקין: נקודה, סימן שאלה, פסיק, נקודתיים, מירכאות
✓	• מבנים תחביריים להדגשת הרעיון או דברי המוען: שינוי סדר המילים במשפט ומבנים תחביריים, כגון לא/אין... אלא/כי אם...
✓	• דרכי המסירה וביטוי התחבירי: פסוקית בדיבור ישיר, פסוקית בדיבור עקיף, הסגר
✓	• מבנים תחביריים להבעת מודליות: נושא מודלי, משפטי ציווי, נושא מורחב
X	• זיהוי פנייה וקריאה
X	• זיהוי, ניתוח והמרה של משפטים בעלי מבנה מיוחד: משפט בעל חלק ייחוד ומשפט בעל נושא סתמי ⁽⁴⁾
X	• ניתוח משפטים מורכבים בעלי פסוקית מאוחה או משפטים מאוחים בעלי איברים מורכבים
X	• הפסוקית המצומצמת: זיהוי, תחימה, תפקידיה התחביריים והרטוריים והמרתה ⁽⁴⁾
X	• זיהוי מבנים דו־משמעיים מבחינה תחבירית, ניתוחם והמרתם במבנים חד־משמעיים, לרבות כתיבת הסברים במונחים לשוניים או יצירת הקשר להבהרת הדו־משמעות
X	• תקינות: זיהוי מבנים תחביריים משובשים ותיקונם, לרבות הסבר השיבוש או בחירה במבנה התקין וכתיבת הסבר

(4) לא ייזקו נבחנים אשר בשאלות ההמרה ינסחו משפטים מהחומר שלא נכלל בבחינה, כגון משפטי ייחוד, משפטים בעלי נושא סתמי או משפטים בעלי פסוקית מצומצמת, בתנאי שמשפטים אלה ינוסחו באופן תקין ובהתאם לדרישות השאלה.